

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь

Беларускі ўніверсітэт культуры

КАФЕДРА ХАРЭАГРАФІІ

Лаўрухіна Надзея Міхайлаўна

Метадычны дапаможнік
па народна-сцэнічнаму танцу

“Дробавыя выстукванні
як выразныя сродкі
народна-сцэнічнага танца”

Мінск 1997 г.

Работа, якая прапановуеца, засяроджае сваю ўвагу на методыцы навучання аднаго з раздзелаў народна-сцэнічнага танца — дробавых выстукванняў. У дапаможніку даецца характарыстыка дробаў, як выразнага сродка народнага танца, а таксама падрабязнае іх апісанне і асаблівасці манеры выканання.

Задача дадзенага метадычнага дапаможніка выяўляецца ў наступным:

1) даць агульную і частковую характарыстыку дробавых выстукванняў нацыянальных танцавальных культур;

2) паказаць адрозненне манеры выканання дробаў у нацыянальных танцах Расіі, Беларусі, Украіны, Іспаніі, Мексікі;

3) паказаць адрозненне ў выкананні дробаў мужчынамі і жанчынамі;

4) апісаць найбольш мэтазгодныя прычыны і прыёмы пры правучванні дробавых выстукванняў:

а) паслядоўнасць і даступнасць;

б) рытмічная схема, як сродак пры развучванні рытмічнага малонка дробаў;

в) дваіны дроб, яго разнастайнасць;

г) метады параўнання, выкананне рухаў ад "адваротнага".

Для раскрыцця гэтых задач аўтар аналізуе свой 25-гадовы вопыт работы ў ВНУ, а таксама выкарыстоўвае вопыт вядучых спецыялістаў у вобласці народна-сцэнічнага танца: А.Лапухова, Т.Ткачэнікі, А.Бачарова, А.Шырасва, А.Клімава, Ф.Альбайсін, А.Пунг і др. У рабоце разбіраюцца асноўныя зыходныя становішчы, практыкаванні і камбінацыі дробавых рухаў на ступенях складанасці ад простых да больш складаных. Падбор практыкаванняў у кожным выпадку диктуецца канкрэтным:

складам навучэнцаў. Матэрыял для правучвання дробаў бярэцца даступны, што дае навучэнцам упэўненасць у сваіх сілах. А ўпэўненасць у сваю чаргу развіваецца ад аднаго занятка да наступных. Пры апісанні рухаў надаецца ўвага паставе корпуса, галаве, рук, што дапамагае лепш зразумець і засвоіць манеру выканання рухаў. Дробы - гэта адно з самых распаўсюджаных рухаў народнага танца, які патрабуе тэхнічнасці ад выканаўцаў. У сваёй аснове дроб складаецца з рэзкіх і моцных удараў нагамі ў падлогу поўнай стапой, паўпальцамі, абцасамі. Удары могуць быць адзінарымі, двайнымі, трайнымі. Яны могуць чаргавацца то наском, то абцасамі, то ўсёй стапой у разнастайных камбінацыях і рытмічных малюнках. У залежнасці ад тэхнічнасці выканаўца, удары могуць быць на кожную чвэрць, восьмую, шаснаццатую і нават трыццаць другую долю такта. Калі рытмічны малюнак мелкі і мудрагелісты, тады і рухі больш віртуёзныя і тэхнічныя. Нездарма дробавыя выстукванні часта ўжываюцца ў пераплясах, дзе танцоры спаборнічаюць у майстэрстве і спрытнасці. Дробы могуць выконвацца на месцы, рухам наперад, назад, з боку ў бок. Яны могуць камбінавацца з іншымі рухамі. Найбольш тэхнічным з'яўляецца дроб у паваротах і кручэннях па крузе.

Складаным і разнастайным рытмічным малюнкам адрозніваецца рускі дроб. У кожным рэгіёне ён выконваецца па рознаму. У паўночных (Архангельская вобл.), цяжкі кашчом як бы абумоўлівае рухі. Адсюль дроб мелкі, амаль без рухаў, на месцы з "адтопамі". Характар мае стрыманы. На Урале і ў Сібіры дробы вогненныя, энергічныя з хуткім і імклівым рухам наперад, з частымі зменамі становішча рук, корпуса, галавы. Дробы Цэнтральнай Асіі таксама адрозніваюцца складанай

каардынацыяй. У рускіх танцах. як і ва ўсіх славянскіх, дроб нясе разнастайную эмацыянальную нагрузку: радасць і пішчоту, малалства і адчай. Больш лёгкія і менш мудрагелістыя беларускія дробы. Таксама, як і ў Расіі, многія танцы Беларусі пабудаваны толькі на дробах. Толькі беларускія танцы ў сваёй большасці носяць полечны характар, то і дробы адпаведна мелкія, з падскокамі ўверх.

Манера і характар выканання ўкраінскіх дробаў блізкія да беларускіх. Іх таксама адрознівае лёгкасць, мелкая тэхніка, хуткі тэмп выканання.

Пры выкананні дробаў у славянскіх танцах часта можна чуваць радасныя выкрыкі, а часам і цэлыя прыпеўкі. Выканаўцы як бы распяляюць сябе. Пра дроб часта можна пачуць такія выказванні, як "рассыпаў гарохам", "дроб пад пяту", "рассыпаў дробамі". Усё гэта гаворыць аб значным месцы дробаў у народным танцы. Існуюць цэлыя пляскі, якія складзены з адных дробаў: "Драбушчак", "Драбок", "Дрыбушачак", "Тропак", "Малаточкі", "Тапатуха" і іншыя.

На-рознаму выконваюцца дробы мужчынамі і жанчынамі. Асабліва гэта прыкметна ў рускіх танцах, дзе дробы выконваюцца асобна мужчынамі і асобна жанчынамі. У беларускіх танцах дробы часцей выконваюцца ў парах, таму манера выканання ў мужчын і жанчын не мае істотнага адрознення.

Вярнемся да рускага танца. У мужчын удары рэзкія, шумныя, цяжкія, з высокім пад'ёмам нагі. Яркім прыкладам можа служыць "сібірскі ход"- "трылісток", які выконваецца з абцаса на насок, а затым перастук на насок, з высока паднятым уперад каленам. Мужчына падобны на пецня, які стаіць на адной

назе. Жанчыны выконваюць гэты ход лёгка, асцярожна. Нага паднімаецца толькі да шчыкалаткі, корпус, як бы прыслухоўваючыся, нахіляецца да рабочай нагі. У мужчынскім танцы дроб камбінуецца з хлапушкамі, прысядкамі, што надае яму шырокі, напорысты характар.

У жаночым танцы дроб чаргуецца з "маталачкамі", "калупалачкамі", кручэннямі. Яны зграбныя і лёгкія. Але існуюць танцы, дзе жанчына паўстае гераінай некрасаўскіх паэм ("коня на скоку остановит..."): "Барыня", "Семенаўна". Манеры выканання гэтых дробаў надаецца паважаны, шырокі характар, ногі паднімаюцца высока, а ўдар у падлогу выконваецца важка.

Між тым, існуе вялікае адрозненне ў выкананні дробаў славянамі, іспанцамі і мексіканцамі, чые народныя танцы таксама багатыя на дробы. Пры выкананні дробаў у іспанскім і мексіканскім танцах ногі ад падлогі паднімаюцца не вельмі высока. Частыя чаргаванні "шмыгаючых" удараў на ска і абцаса. Характэрным з'яўляецца адвядзенне нагі назад пры сагнутым калене і рэзкае яе апусканне з ударам па 6-й пазіцыі, характэрны маларухомы корпус з **выразкай**, строгай пластыкай рук, якія рассякаюць паветра быццам ударамі мяча. У жанчын бёдры злёгка хістаюцца, корпус больш рухомы. Рукі напружаныя і пружкія як дзве лазы, чые корні ў канечках пальцаў. Знакаміты гэрэтык іспанскага танца адносіць сапатэада (так называюць дробавыя выстукванні ў Іспаніі) да ўрачыстых і драматычных танцаў. "Іспанскае сапатэада не мае патрэбы ў шырокай сцэнічнай прасторы, але патрабуе ўнутранай — прасторы Вялікая ўнутраная экспрэсія пры вельмі стрыманай манера, вось што адрознівае дробавыя выстукванні іспанскага сапатэада ад дробаў славянскіх танцаў.

Іспанскае сапатэада, як правіла — сольны танец. Мексіканскія дробы, падобныя з іспанскімі па тэхніцы, могуць выконвацца ў парах вялікай коцькасцю чалавек. Кавалеры, танцуючы ў шырокапоялых кацяльцошах, кідаюць іх да ног дам, падымаюць, нясуць на руках і г.д. Дамы забаўляюцца пышнай і шырокай спадніцай. Усё гэта гаворыць аб гулівым характары мексіканскага танца.

Цікаваць да народнага танца, яго практычнае асваенне прымушае харэографу шукаць новыя формы, выдумваць усё больш тэхнічныя рухі, у тым ліку і дробавыя.

Яны маюць арыгінальныя, рытмічныя малюнкi, сінканы, каардынацыі рук, корпуса, галавы.

Багацце і разнастайнасць дробаў, тэхнічнае ўскладненне іх ні ў яким разе не павінна адцягваць увагу ад галоўнага — манеры выканання, **якое адпаведнае той ці іншай мясцовасці**. У кожным элеменце неабходна захаваць найдрабнейшыя характэрнасці. Беражлівыя адносіны да асаблівасцей і традыцый яшчэ больш узбагачае нацыянальную манеру выканання дробаў.

Метадыка вывучэння дробаў будзеца на прыяцце перахода ад элементарных прытопаў да больш складаных выстакаванняў. Вывучэнню дробаў папярэднічаюць падрыхтоўчыя практыкаванні. Яны садзейнічаюць свядомай рабоце, умацоўваюць асобныя групы мышцаў (тазабедраных, ікраножных) павялічваюць рухомасць галенастых суставаў, выпрацоўваюць каардынацыю, Першымі падрыхтоўчымі рухамі з'яўляюцца простыя ўдары нагой у падлогу (усей ступнёй, абцсам, наском), якія прынята называць **прытопамі**. Прытопы прысутнічаюць ва ўсіх дробавых рухах. Яны могуць быць як дапаможнымі, так і самастойнымі. Напрыклад "прытоп-выхад"

у рускім і іспанскім танцах. Прытопам часта заканчваюцца ганцавальнае па.

Прытоп можа выконвацца мякка і ціха, напорыста і громка. Нездарма пра прытоп гавораць у народзе "прыпячатаў", "прыгвоздзі", прытопнуў". На прытопе лягчай вучыць выканаўцаў правільна валодаць мышцамі ног, г.зн. умець іх расслабіць, а затым рэзка сабраць. Прытоп, як і дробы, выконваецца на злёгка сагнутых каленях. Наогул жа пачатковымі трэніровачнымі практыкаваннямі для развіцця рытмічнага слыху з'яўляюцца плясканне ў далоні, крокі, прытопы. Для найбольш складаных рытмічных камбінацый часта даецца рытмічная схема. У дадзеным метадычным дапаможніку прыводзяцца раскладкі камбінацый, якія на наш погляд найбольш падыходзяць пры развучванні дробавых выстукванняў.

Практыкаванне 1:

Прытоп усёй ступені займае 1/2 такта, муз памер 2/4. Зых стан. 6-я пазіцыя, рукі ў 4-й паз.: корпус і галава накіраваны ў к.л.

Затакт - правая нага, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца над падногай да ўзроўню шчыкалаткі левай нагі, падчырсед на левай назе.

Раз-і - рэзка ўдарыць усёй ступені правай нагі ў падногі, на гэтай выправіць.

Два-і - паўза.

Рухі паўтараюцца некалькі разоў адной нагой, другой, затым па чарзе на кожную чвэрць, даводзячы рукі да аўтаматызму. Гэтак жа развучваецца прытоп абцасам і наском.

Практикуванне 2:

Прытоп з падскокам. Займае 1/2 такта, муз.памер 2/4. Зыходнае становішча 6-я пазіцыя рукі ў 4 паз.; ногі, корпус, галава накіраваны ў кропку 1.

Затакт - падскок на левай назе, правая нага скарочана ў пад'ёме, паднімаецца да ўзроўню **шчыкалаткі левай**.

Раз-і - ударыць усёй ступнёй правай нагі побач з левай.

Гэтак жа развучваецца прытоп з падскокам і ўдарам абцаса. З гэтых двух відаў прытопа можна скласці камбінацыі.

Камбінацыя 1.

Займае 4 такта, муз. пам. 2/4. Зых. стан. 6-я паз., корпус і галава накіраваны ў кропку 1.

Затакт - правая нага, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі левай.

1-шы такт.

раз - ударыць **абцасам правай нагі** побач з левай

і - паўза

два - паўза

і - левая нага, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі правай.

2-гі такт.

раз - ударыць **абцасам левай нагі** побач з правай

і - паўза

два - паўза

і - правая нага, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі левай.

3-ці такт.

раз - ударыць усёй ступнёй правай нагі побач з левай, левую ногу прыўзняць да шчыкалаткі правай.

і - ударыць ўсёй ступнёй левай нагі побач з правай, правую прыўзняць да шчыкалаткі левай

два - ударыць усёй ступнёй правай нагі побач з левай.

і - прыўзняць левую ногу да шчыкалаткі правай

4-ты такт.

раз - ударыць усёй ступнёй левай нагі побач з правай, правую ўзняць да шчыкалаткі левай.

і - ударыць усёй ступнёй правай нагі побач з левай, левую прыўзняць да шчыкалаткі правай.

два - ударыць усёй ступнёй левай нагі побач з правай.

Камбінацыя 2.

Займае 8 тактаў, муз. пам. 2/4. Зых. стан 6-я паз., рукі ў 4-й паз., корпус і галава накіраваны ў кропку 1.

"затакт" - прыўзняць правую нагу, скарачаную ў пад'ёме, да ўзроўня шчыкалаткі левай

1-шы такт.

раз - ударыць правай нагою, левая нага скарачаная ў над'ёме, паднімаецца да ўзроўня шчыкалаткі правай.

і - ударыць левай нагою, пераступіць на правую ногу, левая нага, скарачаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі правай.

два - пераступіць на левую нагу, правая нага скарачаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі левай.

і - пераступіць на правую, затым на левую нагу.

2-гі такт.

раз - пераступіць на правую нагу, левую нагу, скарачаную ў пад'ёме, падняць да калена правай. Правае плячо рэзка павярнуць да калена левай нагі.

і - пераступіць на левую нагу, правую, скарачаную ў над'ёме, падняць да левай.

два - переступиць на правую ногу, левую скорочаюць у пад'ёме, падняць да калена правої ноги. Правае пліччэ рэзка павярнуць да калена леваї ноги.

і - пераступиць на левую ногу, затым на правую. Нага паднімаецца да ўзроўню шчыкалаткі.

3-ці такт.

раз - пераступиць на левую ногу, правую, скорочаюць у пад'ёме падняць да шчыкалаткі

і - пераступиць на правую, затым на левую ногу.

два - пераступиць на правую ногу, левая скорочаецца у пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі.

і - пераступиць на левую ногу, затым на правую.

4-ты такт.

раз - пераступиць на правую ногу, правая нага, скорочаецца у пад'ёме, паднімаецца да калена. Левае пліччэ рэзка павярнуць да калена правої ноги.

і - пераступиць на правую ногу, левая нага, скорочаецца у пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі правої.

два - пераступиць на левую ногу, правая нага, скорочаецца у пад'ёме, паднімаецца да калена. Левае пліччэ рэзка павярнуць да калена правої ноги.

і - пераступиць на правую ногу. Затым на левую.

5-ты такт.

раз - пераступиць на правую ногу, затым на левую і зноў на правую.

і - пераступиць на левую ногу, затым на правую.

два - пераступиць на левую ногу, затым на правую

і - пераступиць на левую ногу, затым на правую.

6-ты такт.

раз - пераступіць на левую нагу, правая, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да калена левай. Левае шчычо рэзка павярнуць да калена правай.

і - пераступіць на правую, затым на левую.

два - аналагічна

і - аналагічна.

7-мы такт.

раз - пераступіць на правую нагу, левая скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да калена. Правае шчычо рэзка павярнуць да калена левай на і.

і - пераступіць на левую, затым на правую нагу.

два - пераступіць на левую нагу, правая, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да калена. Левае шчычо рэзка павярнуць да калена правай на і.

і - пераступіць на правую, затым на левую нагу.

8-мы такт.

раз - пераступіць на правую нагу, левая нага, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі.

і - пераступіць на левую нагу, правая, скарочаная ў пад'ёме, паднімаецца да шчыкалаткі.

два - паставіць правую нагу ў 6-ую пазіцыю.

Прытопы ў іспанскім танцы.

У іспанскім танцы тэхніка выканання прытопа ўсёй ступнёй тая ж, што і ў рускім танцы. Але пры выкананні прытопа абцасам і наском, нага згінваючыся ў калене, можа адводзіцца назад.

Практыкаванне 1. Прытон усёй ступнёй. Займае 4 такты, муз. памер 3/4. Зых. стан. 6-я паз., рукі апушчаныя ўздоўж корпусу, далоні накіраваны назад. "Загакт"- прыўзняць правую нагу, ледзь адводзячы назад да калена.

1-шы такт.

раз - ударыць правай нагой побач з левай

два - паўза

тры - паўза

2-гі такт.

раз - ударыць левай нагой побач з правай.

два - паўза

тры - прыўзняць правую нагу, ледзь адводзячы назад ад калена.

3-ці такт.

раз - ударыць правай нагой побач з левай, адразу ж надняць яе, ледзь адводзячы назад ад калена.

два - ударыць правай нагой побач з левай.

тры - адвесці левую нагу назад, скарочаную ў калене.

4-ты такт.

раз - ударыць левай нагой побач з правай.

два - паўза.

тры - паўза.

Практыкаванне 2. Пачартовае выстукванне абцасамі

Першапачаткова рух **можна** вучыць, **трымаючыся** адной рукой за станок.

Займае 4 такты, муз. памер 3/4. Зых. стан. 6-я паз., паўпальцы, рука на бядры, корпус злегку адкнуты назад, галава прама.

1-ы такт.

раз - ударыць абусам правай, затым левай нагі.

два - ударыць правым абусам, левая нага на паўпальцах.

тры - ударыць левым абусам, правая нага на паўпальцах.

2-гі і 3-ці такты.

Паўтарыць рухі першага такта.

4-ты такт.

раз - саскок на паўпальцы абейх ног.

два - саскок на паўпальцы абейх ног.

тры - паўза.

Практикаванне 3. Удары абцасамі

Перапачаткова можна вучыць, узяўшыся адной рукой за станок.

Займае адзін такт, муз. пам. 3/4, зых. стан. 6-я наз., рука на бядры. "Затакт" - прыўзняць абус правай нагі.

1-ы такт.

раз - ударыць абусам правай нагі, левы абус прыўзняць, ударыць абцасам левай нагі, правы абцас прыўзняць.

два - ударыць абцасам правай нагі, левую нагу ледзь адвесці назад ад калена.

тры - рэзка паставіць левую нагу побач з правай, адначасова прыўзняць каблук. Як толькі рух будзе добра засвоена, г.зн. выконвацца легка і свабодна, колькасьць удараў можна павялічыць.

Вывучыўшы асобна ўсе разнастайныя віды прытопаў, можна зрабіць з іх камбінацыю.

Камбінацыя 1.

Займае два такты, муз. пам. 3/4, зых. стан. 6-я наз., рукі агульнаваля ўздоўж бедраў.

1-ы такт.

раз - крок правай нагой уперад.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу, адвесці левую нагу, сагнутую ў калене, назад.

тры - ліс левай нагой уперад праз 6-ю пазіцыю.

2-гі такт.

раз - Пас левай нагой назад, праз 6-ю паз.

два - ударыць левай нагой побач з правай рух паўтарыць з другой нагі.

Дробы ў рускім характары.

Засвоішы прытопы, можна пераходзіць да вывучэння дробаў. Адным з найбольш распаўсюджаных відаў дробаў з'яўляецца "двайны дроб". Ён сустракаецца ў многіх рускіх камбінацыях. Можа выкарыстоўвацца з невысокім падняццем нагі (да шчыкалаткі) і з высока ўзнятай нагой (да калена). Пры выкананні рускіх дробаў, корпус знаходзіцца на адным узроўні, г.з. не паднімаецца і не апускаецца.

Пры развучванні дробаў не трэба баяцца вялікага надскока. Калі ж рух засвоены, дроб выконваецца роўна, г. зн. корпус трымаецца на адным узроўні ў невялікім прысяданні, без надскокаў.

Двайны дроб з перастукваннямі.

Займае адзін такт, муз.памер 2/4, зых. стан. 6-я паз., корпус прамы, галава ў крэпцы 1. "Затакт" - невялікі падскок на левай назе, ударыць абцасам правай нагі побач з левай і рух жа прывузняць яе.

1-шы такт.

раз - ударыць усей ступнёй правай нагі побач з левай і перанесці цяжар корпусу на яе, левую нагу прыўзняць.

і - пераступіць на левую нагу, правую прыўзняць.

два - пераступіць на правую нагу, левую прыўзняць.

Рух паўтарыць з другой нагі.

Дробная сцэжка.

Займае 1 такт, муз. памер 2/4, зых. стан. 6-я паз., рукі ў 4-ай пазіцыі.

раз - невялікі пераскок уперад на ўсю ступню правай нагі, левая нага са скарачаным пад'ёмам, згінаючыся ў калене, прыўзняецца ўперад.

і - ударыць абцасам левай нагі побач з правай і тут жа яе прыўзняць.

два - невялікі пераскок уперад на ўсю ступню левай нагі, правая нага са скарачаным пад'ёмам, згінаючыся ў калене, падгінаецца ўперад.

і - ударыць абцасам левай нагі побач з правай і тут жа яе прыўзняць.

У беларускім характары дроб акцэнтуюцца лёгкім пахістаннем корпусу ўверх - уніз, якое выконваецца на 1/8 такта.

Камбінацыя 1.

Займае 4 такты, муз. пам. 2/4, зых. стан. 6-я паз., рукі ў 4-й паз., корпус і галава накіраваны ў кропку 1. "Затакт" - узняць левую нагу да узроўню шчыкалаткі правай нагі

1-ы такт.

раз - крок на левую ногу ў кр. 8. корпус злёгка нахіліць да левай нагі, галава - да левага пляча, правую ногу са скарочаным пад'ёмам узняць да шчыкалаткі левай.

і - ударыць правай ногой у 6-ю пазіцыю і зноў прыўзняць яе павярнуўшыся ў крокку 1.

два - падскочыць на левай назе, правая нога са скарочаным пад'ёмам у шчыкалаткі левай, корпус прамы, галава ў кропцы 1.

і - падскочыць на левай назе, ударыць правай ногой у 6-ю наз. і зноў прыўзняць яе.

2-гі такт.

Паўтарыць рух і другі бок.

3-ці такт.

раз - крок на левую ногу на 6-й пазіцыі ў кропцы 1. корпус нахіліць злёгка да левай нагі, галава да правага пляча, правую ногу прыўзняць.

і - ударыць левай ногой у 6-ю пазіцыю і тут жа яе прыўзняць.

два - крок на правую ногу ў 6-ю пазіцыю, корпус злёгка нахіліць да правай нагі, галава да правага пляча, левую ногу прыўзняць.

і - ударыць левай ногой у 6-ю пазіцыю і тут жа яе прыўзняць.

4-ы такт.

Траічны прыжок, пачынаючы з левай нагі, корпус і галава ў кр.1.

Камбінацыя 2.

Выконваецца амаль на месцы з лёгкім рухам наперад.

Займае 1 такт, муз. памер 2/4, зых.стан 6-я пазіцыя, рукі на

2-ой паз., кісці адогнутыя наверх. "Затакт"- прыўзняць левую нагу да шчыкалаткі правай.

1-шы такт.

раз - пераскочыць на левую нагу, правую нагу незваротна адвесці ў бок на вышыню 35 градусаў, калені разам.

і - мазок падушачкай правай нагі спераду левай на 5-й пазіцыі і тут жа прыўзняць правую нагу на вышыню 35 градусаў, калені разам.

і - мазок падушачкай правай нагі спераду левай на 5-й пазіцыі і тут жа прыўзняць правую нагу на вышыню 35 градусаў, левая рука рэзка пераводзіцца ў 1-ю пазіцыю з адагнутай кісцю.

і - пераскочыць на падушачку левай нагі: каб 2-ю правую падвесці ад шчыкалаткі левай на 5 раз. (это может быть в **предыдущем** месте).

Камбінатыя 3.

Выконваецца ва ўмераным тэмпе. Займае 4-ы такты, муз. памер 2/4, выходнае становішча-6-ая пазіцыя, рукі ў 4-ай паз. корпус і галава накіравана ў к. 1. "Закат"- падскачыць на левай назе, злёгка наварнуўшыся ўлева, корпус ледзь нахіліць уперал да левай нагі, правай нагой **ударыць** на 6-ай пазіцыі і адразу ж прыўзняць са скарачаным пад'ёмам.

1-ы такт.

раз - крок на правую нагу амаль на месцы, левую нагу прыўзняць да шчыкалаткі, корпус і галава тым жа самым.

і - пераскочыць на левую нагу, разварнуўшыся ў кромку 2, рукі рэзка адкрыць у 2-ую пазіцыю, корпус адкінуць назад.

два - крок на абтас правай нагі ў кромку 2, левую нагу ледзь прыўзняць адразу над падлоай.

і - праскочыць на ўсю ступню правай нагі ўперад ў кропку 2. левая нага згінаючыся ў калене, адводзіцца назад, корпус і рукі захоўваюць тое ж становішча.

2-і такт.

раз - крок назад на левую нагу, правая нага выпрамяляючыся ў калене паднімаецца ўперад з выцягнутым пад'ёмам на вышыню 45 градусаў.

і - Пас падушачкай правай нагі, рукі закрывь у 4-ю паз., корпус злёгка нахіліць уперад.

два - падскочыць на левай назе, рукі ў 4-ай паз., корпус і галава накіраваны ў кр. 1.

і - пераскочыць на правую нагу па 6-ай паз., левая нага са скарачаным пад'ёмам рэзка паднімаецца на вышыню 45 градусаў, у кропку 8.

3-ці такт.

раз - крок на абцас у кропку 8, правую нагу ледзь прыўзняць адразу над падлогай, рукі рэзка адкрыць у 2-ю паз., корпус адкінуць назад.

і - пераскочыць на ўсю ступню левай нагі ўперад у кропку 8, правая нага, згінаючыся ў калене адводзіцца назад, корпус і рукі захоўваюць становішча.

два - крок назад на правую нагу, левая нага, выпрамяляючыся ў калене, паднімаецца ўперад з выцягнутым наскон на вышыню 45 градусаў.

і - Пак падушачкай левай нагі, рукі закрывь у 4-ю паз., корпус выпраміць.

4-ы такт.

раз - падскочыць на правай назе, левая нага са скарачаным пад'ёмам лячыміцца да іі правай

і - пераступиць на левую нагу, правая нага са скарочаным пад'ёмам ля шчыкалаткі левай, корпус і галава накіраваны ў кр. 1.

два - ударыць правай нагой па 6-ой паз., корпус і галава захоўваюць становішча.

Дробы ў іспанскім характары.

Камбінацыя 1.

Займае 1 такт, муз. памер 3/4, зых. стан. 6-я паз., рукі апушчаны ўздоўж корпусу. "Затакт"- прыўзняць левую нагу да шчыкалаткі правай.

1-ы такт.

раз - крок на левую нагу ўперад, правая нага, згінаючыся ў калене, адводзіцца назад, пад'ём свабодны, ударыць абцасам правай нагі побач з левай і тут жа яе прыўзняць.

два - крок уперад на правую нагу, левая нага, сагнутая ў калене, адводзіцца назад, ударыць абцасам левай нагі побач з правай і тут жа яе прыўзняць.

тры - рэзка пераскочыць на левую нагу ўперад, правую нагу сагнутую ў калене, а шэсці назад, пад'ём свабодны.

У час выкарыстання руху наперад корпус трэба трымаць на адным узроўні ў спакойным становішчы.

Камбінацыя 2.

Займае 8 тактаў, муз. пам. 3/8, зых. стан. 6-я паз., наўпальцы, рукі апушчаны ўздоўж бёдраў, корпус прамы, падняжнуты.

1-ы такт.

раз - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу, а затым ударыць падшмачкай правай нагі побач з абцасам левай нагі і тут

жа адвесці яе назад, згінаючы ў калене, адначасова пятаку левай нагі падняць, калені разам.

два - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу, правая нага захоўвае становішча.

тры - рэзка паставіць правую нагу на паўпальцы на 6-ай паз.

2-гі такт - рухі паўтарыць з левай нагі.

3-ці такт - рухі паўтарыць з правай нагі.

4-ты такт.

раз - саскок на паўпальцы ў 6-ю паз.

два - саскок на паўпальцы ў 6-ю паз.

тры - паўза.

5-ты такт.

раз - на чарзе ўдарыць абцасам левай і правай нагі.

два - ударыць абцасам правай нагі, левая нага на паўпальцах

тры - ударыць абцасам левай нагі, правая нага на паўпальцах.

6-ты такт - паўтарыць рух 5-га такта.

7-ы такт:

раз - саскок у 6-ю паз, уперад на ўсю ступню, левую нагу прыўзняць.

два - пераскочыць на левую нагу, ударыць **абцасам правай у** 6-ю паз, і тут жа прыўзняць яе.

тры - пераскочыць на правую нагу, левую нагу рэзка адвесці назад, згінаючы ў калене, пад'ём свабодны.

8-мы такт.

раз - ударыць усёй ступнёй левай нагі ў 6-ю паз.

два - паўза.

тры - паўза.

Камбінацыя 3.

Займае 8 тактаў, муз. памер 3/4, зых. стан. 6-я паз., рукі апушчаны ўздоўж бедраў.

"Затакт" - прыўзняць правую нагу, ледзь адводзячы да калена назад.

1-ы такт.

раз - ударыць правай нагой побач з левай.

два - паўза.

тры - прыўзняць левую нагу, ледзь адводзячы ад калена назад.

2-гі такт.

раз - ударыць левай нагой па 6-ай паз.

два - паўза.

тры - прыўзняць абцас левай нагі, правую нагу ледзь адвесці назад ад калена.

3-ці такт.

раз - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу і тут жа прыўзняць яе, затым то ф ж самас паўтарыць правай нагой.

два - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу, правая нага прыўзнята назад ад калена.

тры - ударыць левай нагой па 6-ай паз.

4-ы такт.

раз - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу і тут жа прыўзняць яе, тое ж паўтарыць левай нагой.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу, левая нага прыўзнята назад да калена.

тры - ударыць правай нагой па 6-ай паз.

5-ы такт

раз - саскок па 6-ай паз. уперад.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу, затым абцасам левай нагі.

тры - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу.

6-ы такт.

раз - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу.

тры - ударыць абцасам левай нагі ў падлогу.

7-ы такт.

раз - крок уперад на паўпальцы правай нагі.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу, левую нагу, сагнутую ў калене, адвесці назад.

тры - мазок левай нагой уперад праз 6-ю пазіцыю.

8-ы такт.

раз - мазок левай нагой назад праз 6-ю паз.

два - ударыць абцасам правай нагі ў падлогу, левая нага, сагнутая ў калене, адведзена назад.

тры - ударыць левай нагой па 6-ай паз. Рух паўтарыць, пачынаючы з левай нагі.

У мексіканскім танцы распаўсюджаным з'яўляецца дваіны дроб. Ён з'яўляецца як бы асновай, на якую нанізваюцца іншыя дробы, а таксама характарныя "упрыгожванні".

Методыка выканання іх такая ж самая як і ў рускіх дробах, але манера выканання іншая. Возьмем для прыкладу "дваіны дроб з гарохам" - найбольш распаўсюджаны ў мексіканскім танцы.

Дваіны дроб з т гарохам.

Займае 2 такты, муз. пам. 2/4, зых. стан. 6-я паз., рукі на таліі, корпус прамы.

"затакт" - невялікі надскок на левай назе, ударыць абцасам правай побач з левай і тут жа яе прыўзняць.

1-ы такт.

раз - ударыць ўсёй ступнёй правай нагі побач з левай і перанесці цяжар корпуса на яе, левую нагу прыўзняць.

і - (гл "закат" з другой нагі)

два - (гл. "раз" з другой нагі)

2-гі такт

раз - на правую нагу, левым абцасам ударыць побач з правай нагой і тут жа яе прыўзняць.

і - крок на левую нагу, ударыць абцасам правай нагі побач з левай.

два - крок на правую нагу, левую прыўзняць да шчыкалаткі.

Рух пачынаецца з другой нагі.

Саскок па 6-ай паз. з "гарохам".

Займае 1 такт, муз. пам. 2/4, зых. стан. 6-я паз.

раз - саскок па 6-й паз. на абедзве нагі, злёгка праскокваючы ўперал.

і - адскочыць назад на левай назе, абцасам правай ударыць побач з левай.

два - крок на правую нагу на месцы, абцасам левай нагі ўдарыць побач з правай.

і - крок на левую нагу на месцы, абцасам правай нагі ўдарыць побач з левай.

Пры ўдарах абцасам, нага, згібаючыся ў калене, паднімаюцца не ўперад, як у рускім танцы, а адводзіцца назад ад калена.

Разнавіднасцей дробаў так шмат, што пералічыць іх немагчыма. Мы апісалі толькі некаторыя з іх, самыя распаўсюджаныя віды дробаў, якія маюць вызначаныя традыцыйныя кожнай нацыянальнасці.

Спісак рэкамендуемай літаратуры

Богаров А., Лопухов А., Ширяев А., Основы характерного танца, Л.—М., "Искусство", 1939.

Гкаченко Т. Народный танец. М., "Искусство", 1967.

Альфонсо Пум Кларамунт, Флора Альбайсин, Искусство танца фламенко, М., "Искусство", 1984.

Васильева Е. Танец, М., "Искусство" 1968

Кошенов А. Основа русского народного танца, М., "Искусство", 1981.

Щереметьевская Н. Танец на эстраде. М., "Искусство", 1985.

ДРОБАВНЯ ВYSTУКВАННІ ЯК ВYРАЗНЬЯ
СРОДКІ НАРОДНА-СЦЭНІЧНАГА ТАНЦА

Метадзiчны дапаможнік па народна-
сцэнічнаму танцу

Складальнік: Дашурхіна Н.М.

Надш. па друку 20.10.97. Формат 60x84 1/16. Папера афсетная.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. I, 45. Ул. выд. арк. I, 19. Тыр. 500. Зак. 295.

Рэдакцыя Беларускага ўніверсітэта культуры. 220001, г. Мінск,
вул. Рабкораўская, 17.